

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GŁÓWNEGO
Im. gen. broni E. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GŁÓWNEGO
Im. gen. br. E. Świerczewskiego
Dział 43

0974

~~_____~~
Nr. Biblioteki Tajnej

GOZ. DZYG. GALOZUNIA

egit

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GŁÓWNEGO
Im. gen. br. E. Świerczewskiego
Dział _____
Nr. 0530

DÓJ SPOTKANIOU SP.

12389

Warszawa, sierpień 1951 roku.

Przew. Prot. nr. 12357 *Pa*

367

AKADEMIA SZTABU GENDRALNEGO
Im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

TAJNE

Egz. Nr.

gen. bryg. GALCZENIA

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENDRALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział _____

Nr _____

0530

BÓJ SPOTKANIOWY DR.

Warszawa, czerwiec 1951r.

24
362

P L A N W Y K Ł A D U

1. Bój spotkaniowy.
 - a/ określenie boju spotkaniowego i warunków w jakich może wyniknąć;
 - b/ cechy charakterystyczne prowadzenia boju spotkaniowego;
 - c/ sposoby działania w boju spotkaniowym;
 - d/ formy manewru, zadania różnych rodzajów broni i ich współdziałanie w boju spotkaniowym.
2. Kierowanie bojem spotkaniowym.
 - a/ Zawiązanie boju spotkaniowego i walka straży przednich;
 - b/ rozwinięcie i działanie sił głównych;
 - c/ dowodzenia.
3. Wnioski.

1. BÓJ SPOTKANIOWY.

a. Określenie boju spotkaniowego i w jakich warunkach może wyniknąć.

Istnieje dużo definicji boju spotkaniowego. Jednak w zasadzie sprowadzają się one do stwierdzenia, że bój spotkaniowy to walka wynikająca w czasie wykonywania marszu przeciw nieprzyjacielowi wykonującemu również marsz, połączona z równoczesnym rozwijaniem sił. "Bój spotkaniowy jest szczególnym rodzajem walki. Jest on zetknięciem się stron, prowadzących równocześnie natarcie".

Cechy charakterystyczne boju spotkaniowego:

- niejasność położenia, wynikająca z jego gwałtownych i szybkich zmian;
- szybki przebieg działań bojowych;
- dążenie do utrzymania inicjatywy przez cały przebieg działań.

Jak więc widzimy bój spotkaniowy jest spotkaniem dwóch stron prowadzących równocześnie natarcie, przy czym rozwija się on w czasie podchodzenia, bez długotrwałych przygotowań i na szerokim froncie.

Warunki powstawania i sposoby prowadzenia boju spotkaniowego zmieniły się od czasu ostatniej wojny i będą się zmieniały w miarę rozwoju technicznych środków walki. Ten rodzaj walki może znaleźć zastosowanie na różnych odcinkach terenu i w różnych fazach tak zaczepnych jak i obronnych działań wojsk.

Wiemy, że zniszczenie nieprzyjaciela można osiągnąć jedynie, w wyniku natarcia, jednak nawet przy pomysłnie rozwijającym natarciu może być wskazane przejście części sił do obrony, np. przy walce oddziałów wydzielonych i straży przednich. W boju spotkaniowym bardziej niż w innym rodzaju walki mogą znaleźć zastosowanie, poza obroną i natarciem, różne formy manewru, jak np. uderzenie na skrzydło i tyły, obejście i oskrzydlenie.

Bój spotkaniowy powstaje zwykle w toku operacji, gdy nacierająca przełamana obronę nieprzyjaciela i rozwija powodzenie w głębi,

obronca zaś dąży do zatrzymania natarcia przez wprowadzenie do walki odwodów, względnie gdy obrońca przeprowadza przeciwuderzenie na nieprzyjaciela nacierającego w głębi obrony.

Tak więc bój spotkaniowy może wyniknąć w różnym położeniu, np:

- a/ przy spotkaniu z nieprzyjacielem w czasie marszu lub z jego przeciwuderzającymi odwodami w toku natarcia;
- b/ przy przejściu do przeciwnatarcia lub przy wykonywaniu przeciwuderzeń w obronie;
- c/ w wypadku marszu na otwartym skrzydle lub w czasie wycofywania się, gdy część sił zostaje rzucona na spotkanie ścigających jednostek nieprzyjaciela.

Jako historyczny przykład, charakteryzujący warunki podobnego spotkania, może służyć bój spotkaniowy N-tej Gwardyjskiej dywizji piechoty z 9 dywizją pancerną i 18 dywizją zmotoryzowaną Niemców, który się rozegrał 20 lipca 1943 roku, na kierunku BOŁCHOWSKIM /szkie 1/.

Celem zdeorganizowania natarcia armii radzieckiej na BOŁCHÓW Niemcy wykonali przeciwuderzenie na prawe skrzydło N-tej armii w rejonie KRASNIKOWO, WIETROWO, STOŁBCZE. Na spotkanie przeciw nacierającemu nieprzyjacielowi została wysunięta N-ta Gwardyjska dywizja piechoty, będąca w odwodzie w rejonie NOGAJA.

Dywizja wykonała marsz. W odległości 8-10 km od rejonu projektowanej koncentracji dywizji dowódca otrzymał wiadomości, że broniące się na linii KRASNIKOWO, WIETROWO własne pododdziały, nie wytrzymawszy nacisku przeważających sił czołgów i piechoty zmotoryzowanej nieprzyjaciela, zaczęły wycofywać się. Po krótkiej ocenie położenia dowódca dywizji zdecydował rozwinąć dywizję na linii KRASNIKOWO, STOŁBCZE. W tym celu przyspieszył marsz pułków piechoty i artylerii i dzięki temu zdołał uprzedzić nieprzyjaciela w uchwyceniu nakazanej linii.

Po wykonaniu bombardowania rejonu STOLBECZE niemiecka piechota zmotywowana, wsparta czołgami i artylerią pancerną, ruszyła do szturm. Artyleria pułkowa, artyleria przeciwpancerna i moździerze otwarki ogień. W miarę rozwoju walki wprowadzano do akcji artylerię wzmacnienia: baterie rozwijały się z marszu i natychmiast otwierały ogień nawprost do czołgów nieprzyjaciela. Szturm nieprzyjaciela został odparty; dalsze ataki również nie miały powodzenia /szkie 1/.

b. Cechy charakterystyczne prowadzenia boju spotkaniowego.

Bój spotkaniowy może być zamierzony i przygodkowy; w tym drugim wypadku dla jednego lub obu przeciwników. Zamierzony bój spotkaniowy powstaje w wyniku decyzji obu stron rozstrzygnięcia swoich zadań drogą natarcia. Przypadkowy bój spotkaniowy może wyniknąć jedynie w warunkach źle zorganizowanego rozpoznania, braku łączności i informacji. Natarcie umożliwia wykonanie planu działań w sposób metodyczny. Bój spotkaniowy wyraźnie różni się od zwykłego natarcia tym, że szybko zmieniające się położenie, szybki przebieg działań bojowych, niejasność położenia i nieznaną jomość terenu mogą wpłynąć na zmianę pierwotnego zamiaru walki i wymagają wyjątkowej giętkości działań bojowych wojsk. Dlatego też bój spotkaniowy posiada pewne tylko jemu właściwe cechy.

1. Pierwszą cechą boju spotkaniowego jest - przyjmowanie, ugrupowania bojowego w czasie ruchu, bezpośrednio z kolumn marszowych i natychmiastowe uderzenie na nieprzyjaciela tam, gdzie się go spotka. W okresie zbliżania do nieprzyjaciela należy osiągnąć możliwie jak największą gotowość bojową, by w chwili zawiązania walki można było uprzedzić nieprzyjaciela w rozwinięciu, otwarciu ognia i uderzeniu i w związku z tym utrudnić mu rozwinięcie się. "Powodzenie w boju osiąga ten, kto potrafi uprzedzić nieprzyjaciela w rozwinięciu się, otwarciu ognia i uderzeniu" - mówi RWP cz. II.

W związku z powyższym ugrupowanie marszowe powinno być podporządkowane wymaganiom spodziewanej walki i powinno ono nosić w sobie zaczątki przyszłego ugrupowania bojowego.

2. Druga cechą charakterystyczną boju spotkaniowego jest uchwycenie inicjatywy w swoje ręce od początku walki i utrzymanie jej do końca walki. Nieskrępowany będzie ten, kto bije, a nie ten kto otrzymuje ciosy. Dlatego, aby skutecznie bić nieprzyjaciela należy uprzedzić go w uchwyceniu inicjatywy i narzucić mu swoją wolę; w tym celu należy nacierać, zmuszając nieprzyjaciela do przejścia do działań obronnych - jest to pierwsze i najtrudniejsze zadanie. Jednakże nieprzyjaciel utraciwszy na początku walki inicjatywę, będzie dążył do jej odzyskania. Nawet przejście nieprzyjaciela do obrony może być manewrem, zmierzającym do odzyskanie swobody działań.

--- Dlatego zmusiwszy go do przejścia do obrony nie należy dać mu czasu i możliwości na wykorzystanie korzyści obrony /okopywanie się, organizacja systemu ogni i przegrupowanie sił/ ale zadać mu silne i zdecydowane uderzenie - i to jest drugie zadanie.

Jedynie całkowite pobicie nieprzyjaciela i wyrzeczenie się przezeń chęci prowadzenia jakiegokolwiek walki będzie wskaźnikiem, że utracił on wszelką inicjatywę. Celem zabezpieczenia uchwycenia inicjatywy obok troski o uzyskanie liczebnej przewagi sił i środków na kierunku głównego uderzenia, konieczna jest szybkość i śmiałość pobieranych przez dowódców i sztaby wszystkich szczebli decyzji oraz uprzedzenia nieprzyjaciela w otwarciu wszystkich rodzajów ognia, a zwłaszcza artylerii.

Wszelki przejaw słomazarności i braku zdecydowania w działaniach prowadzi do utraty inicjatywy.

3. Trzecia cechą boju spotkaniowego polega na niejasności oraz gwałtownych i szybkich zmianach położenia w toku walki. Aby uprzedzić nieprzyjaciela w rozwinięciu i uchwycić inicjatywę w swoje ręce należy powziąć decyzję do rozwinięcia i wprowadzenia do walki sił głównych na podstawie danych o ugrupowaniu nieprzyjaciela otrzymanych w czasie marszu.

Należy tu wyjaśnić, że wiadomości z rozpoznania nigdy nie będą wyczerpujące, oprócz tego na skutek ruchu nieprzyjaciela położenie szybko zmienia się i otrzymywane dane stają się szybko

nieaktualne. Dlatego też w boju spotkaniowym niepełna znajomość rzeczywistego położenia nieprzyjaciela będzie częstym zjawiskiem. Trudności dowodzenia, ograniczony czas na powzięcie decyzji i wydanie rozkazów oddziałom jak również opóźnione otrzymywanie rozkazów przez oddziały wymagają przejawiania szerokiej i śmiałej inicjatywy przez dowódców członów ubezpieczających /OW, strażę przednie/ i dowódców kolumn.

4. Czwarta cecha boju spotkaniowego jest nierównoczesne wprowadzenie do walki wszystkich sił; zależy to od ugrupowania marszowego własnych wojsk i nieprzyjaciela w chwili zawiązania się boju spotkaniowego, od wyniku działań lotnictwa i jednostek szybkich.

Nowoczesny bój spotkaniowy rozpoczyna lotnictwo, następnie kontynuuje go wspólnie lotnictwo, broń pancerna i dalekonośna artyleria zanim nastąpi zetknięcie się kolumn broni połączonych; w dywizji piechoty rozpoczyna go ogień dalekonośnej artylerii i organa rozpoznawczego.

5. Piąta cecha boju spotkaniowego jest jego dynamiczność i szybkość przebiegu działań. Masowy udział jednostek szybkich i lotnictwa cechujących się dużą szybkością i ogromną siłą uderzeniową z jednej strony oraz brak zawczasu przygotowanych urządzeń obronnych z drugiej strony, stwarzają korzystne warunki do manewrowania wojsk na polu walki.

6. I wreszcie szóstą i najważniejszą cechą boju spotkaniowego jest duża możliwość zaskoczenia nieprzyjaciela i wykonania głębokich oskrzydlenia ugrupowań marszowych i bojowych nieprzyjaciela.

Celem osiągnięcia zaskoczenia w okresie zbliżania się do nieprzyjaciela należy na szeroką skalę wykorzystywać porę nocną, warunki atmosferyczne i teren oraz zapewnić sobie silną osłonę manewru.

Sposoby działań w boju spotkaniowym. Bój spotkaniowy rozpoczyna się z kolumny marszowej i rozwija się na sztokim froncie, jednak jego wynik zależy od szybkości i siły uderzenia na głównym kierunku; przy tym największe powodzenie daje uderzenie na skrzydło i

tyły nieprzyjaciela, ponieważ doprowadza do obejścia i otoczenia nieprzyjaciela. Jednak w nowoczesnych warunkach walki okrążenie jest możliwe do urzeczywistnienia dopiero w ramach korpusu. Dlatego też dywizja piechoty nie wdając się w skomplikowane manewry wykonuje w zasadzie, uderzenie w jednym kierunku.

W walce z głównymi siłami nieprzyjaciela istnieją dwa sposoby działań. W razie posiadania dużej ilości broni pancernej i lotnictwa należy zadać uderzenie na całą głębokość ugrupowania marszowego względnie bojowego atakowanego zgrupowania nieprzyjaciela. Jeśli wspomnianych wyżej środków nie posiadamy w dywizji, względnie nie posiadamy, ale w ograniczonej ilości należy bić nieprzyjaciela częściami. W obu wypadkach należy dążyć do zdeorganizowania ugrupowania marszowego nieprzyjaciela, rozdzielić je na odizolowane od siebie grupy, by je z kolei oddzielnie zniszczyć.

Doświadczenie armii radzieckiej wskazuje, że bój spotkaniowy w zależności od położenia może przybierać różne formy. W razie zetknięcia się z nieprzyjacielem w czasie marszu, walka rozwija się zwykle na szerokim froncie i ma charakter ruchomy. W tym wypadku powodzenie osiągnie ta strona, która potrafi wcześniej odizolować poszczególne kolumny nieprzyjaciela i skupić przeważające siły i środki przeciw tym kolumnom których pobicie obiecuje osiągnięcie ogólnego zniszczenia nieprzyjaciela. Przy tym główne uderzenie należy zabezpieczyć pomocniczymi działaniami i osłonić od pozostałych kolumn nieprzyjaciela.

Zetknięcie z nieprzyjacielem może nastąpić i wówczas, gdy zdążył on przyjąć ugrupowanie bojowe.

W tym wypadku walką straży przednich i wszystkich rodzajów rozpoznania należy ustalić ugrupowanie nieprzyjaciela, by móc wybrać najkorzystniejszy kierunek głównego uderzenia. Szczególnie duże znaczenie nabiera nieopóźnione wprowadzenie do walki na wybranych kierunkach przeważających środków ogniowych i czołgów, przy czym uderzenie czołgów powinno być i w zasadzie, poprzedzone uderzeniem lotnictwa.

Jeśli nieprzyjaciel w wyniku pewnych przyczyn przejdzie do obrony, rezygnując całkowicie z działań zaprzecznych w tym wypadku bój spotkaniowy straci swoje cechy charakterystyczne i przybierze formę natarcia na doraźnie zorganizowaną obronę nieprzyjaciela. Wreszcie nieprzyjaciel może nie przyjąć walki i rozpocząć wycofanie się. W tym wypadku należy bezzwłocznie przejść do pościgu.

Jak więc widzimy bój spotkaniowy w swoim rozwoju zmienia właściwy mu charakter; przy przejściu nieprzyjaciela do obrony przeradza się w natarcie, przy spotkaniu z przeważającymi siłami przybiera formę obrony, w razie zaś przejścia nieprzyjaciela do odwrotu przechodzi w pościg. W związku z powyższym dowódca organizujący bój spotkaniowy winien zawczasu przewidzieć możliwe zmiany w charakterze walki, by w zależności tego zbudować plan działań na, przypuszczalnych rubieżach spotkania z nieprzyjacielem i zorganizować współdziałanie nie tylko między własnymi oddziałami ale i z sąsiadami.

W związku z tym, ^{że} w boju spotkaniowym nie ma dość czasu na dobre rozpoznanie nieprzyjaciela, dowódcy i ich sztaby odtwarzają sobie obraz nieprzyjaciela w miarę napływu wiadomości i powinni pobierać decyzję nawet w wypadku posiadania niedostatecznych danych o nieprzyjacielu. Poza tym dowódcy i sztaby powinni przewidzieć rozwój położenia i przebieg boju spotkaniowego.

c. Formy manewru, zadania różnych rodzajów broni i ich współdziałanie w boju spotkaniowym.

Celem manewru jest stworzenie na ważnym kierunku dogodnego ugrupowania, by następnie pobić nieprzyjaciela.

Formy manewru w boju spotkaniowym zależą od:

- 1/ Ugrupowania i położenia nieprzyjaciela, własnych sił i sił bezpośrednich sąsiadów;
- 2/ Stosunku sił i charakteru działań nieprzyjaciela w chwili spotkania;
- 3/ Terenu, czasu i warunków meteorologicznych.

Manewr w boju spotkaniowym powinien być prosty i możliwy do przeprowadzenia bez potrzeby wykonywania skomplikowanych przegrupowań.

"Największe powodzenie w boju spotkaniowym zapewnia uderzenie na skrzydło i tyły ~~oddziałów~~ oddziałów nieprzyjaciela, doprowadzające do ich obejścia i okrążenia" RWBP cz.I.

Najkorzystniejszą formą manewru w boju spotkaniowym jest oskrzydlenie nieprzyjaciela, ponieważ zapewnia ono szybkość rozwinięcia i prostotę manewru. W tym celu konieczne jest nie tylko uprzedzenie nieprzyjaciela w rozwinięciu ale przyjęcie takiego frontu rozwinięcia, któryby był szerszy od frontu działań nieprzyjaciela. Należy przy tym pamiętać, że nieprzyjaciel może również zastosować podobny manewr, dlatego też przy wykonywaniu każdego manewru, należy przewidzieć środki zabezpieczające przed kontrmanewrem nieprzyjaciela /zabezpieczenie styków, skrzydeł i tyłów/.

Zastosowanie głębokiego oskrzydlenia nieprzyjaciela jest możliwe gdy:

- stwierdzono u nieprzyjaciela istnienie otwartego skrzydła, lub gdy między jego kolumnami powstały duże przerwy;
- istnieją drogi pozwalające skierować zawczasu z głębi siły i środki dla wykonania tego manewru.

Obejście w porównaniu z oskrzydleniem jest manewrem bardziej ryzykownym i trudniejszym, przy tym jest on związany z większą stratą czasu, wymaga bardziej skomplikowanego dowodzenia i pozosta wienia poszczególnym oddziałom większej samodzielności.

Tak oskrzydlenie jak i obejście winny być doskonale powiązane z działaniami od czoła.

Uderzenie czołowe znajduje zastosowanie, gdy nieprzyjaciel, uprzedził nas w rozwinięciu, a jego oddziały ubezpieczające stworzyły ciągły front, względnie jeśli warunki terenowe wykluczają możliwość jego obejścia.

ZADANIA RODZAJÓW BRONI.

Piechota w boju spotkaniowym, podobnie jak i w innych rodzajach walki, wykonuje główne i najtrudniejsze zadanie - zniszczenia nieprzyjaciela w bezpośredniej walce. Winna ona szybko zbliżyć się do nieprzyjaciela na odległość umożliwiającą jej wykonanie szturm. Oprócz tego zadaniem piechoty jest uprzedzenie nieprzyjaciela w rozwinięciu, otwarciu ognia i wykonaniu szturm.

Dla wykonania powyższych zadań piechota korzysta z ciągłej pomocy innych rodzajów broni. Na tych podstawach organizuje się współdziałanie dla wykonania zadań w interesach piechoty. Szczególnie wielkiego znaczenia nabiera organizacja obrony przeciwpancernej we wszystkich fazach walki.

Artyleria i moździerze posiadają wszelkie możliwości, by stworzyć piechocie i czołgom najlepsze warunki rozwinięcia i ich wejścia do walki oraz wsparcia ich wejścia do walki oraz wsparcia ich działań w czasie walki. Artyleria powinna częścią sił zabezpieczyć działanie oddziałów wydzielonych. Równocześnie wykorzystując donośność ognia powinna zatrzymać ruch nieprzyjaciela, zdeorganizować planowe rozwijanie jego kolumn względnie zmusić do przedwczesnego rozwinięcia głównych sił w niedogodnych dla nich warunkach.

W okresie zawiązywania boju spotkaniowego artyleria powinna ograniczyć ruch i manewr broni pancernej nieprzyjaciela, w razie zaś zetknięcia się jednostkami broni pancernej i zmechanizowanymi powinna uniemożliwić przedarcie się czołgów w nasze ugrupowanie. W tym okresie artyleria powinna otworzyć ogień wcześniej, niż artyleria nieprzyjaciela, co zapewni powodzenie w walce oddziałom wydzielonym i strażom przednim.

Artyleryjskie przygotowanie uderzenia głównych sił dywizji może ograniczyć się do krótkiego 10-15 - minutowego napadu ogniowego. Artyleryjskie wsparcie uderzenia głównych sił wykonuje się podobnie jak w normalnym natarciu, z tą jedynie różnicą, że wsparcie piechoty i czołgów wałem ogniowym jest wykluczone.

Do chwili wprowadzenia do walki głównych sił dywizji cała artyleria powinna być rozwinięta, a dowodzenie nią scentralizowane.

W miarę rozwoju walki artyleria powinna wykonywać następujące zadania:

- nie dopuścić do podejścia odwodów nieprzyjaciela;
- nie dopuścić, względnie utrudnić wycofanie się nieprzyjaciela;
- i wreszcie nie pozwolić nieprzyjacielowi na zorganizowanie obrony.

Czołgi i artylerię pancerną w boju spotkaniowym wykorzystuje się jako siłę uderzeniową w rękach dowódcy dywizji dla rozbicia oddziałów ubezpieczających i głównych sił nieprzyjaciela. Powyższe zadania mogą być wykonywane kolejno przy współdziałaniu ze strażami przednimi lub siłami głównymi, przy wsparciu artylerii i lotnictwa, przy czym w obu wypadkach wspólnie z piechotą względnie samodzielnie z marszu lub po krótkim przygotowaniu.

Przy wyznaczaniu zadania przydzielonym dywizji czołgom i artylerii, pancernej dowódca dywizji powinien:

- wzmocnić czołgi i artylerię pancerną pododdziałkami piechoty i saperów na samochodach lub jako desant czołgowy;
- zgrać manewr i uderzenie czołgów i artylerii pancernej w czasie i przestrzeni z uderzeniem głównych sił w ten sposób, by stanowiły one jedną całość;
- zapewnić czołgom i artylerii pancernej wsparcie ogniem artylerii i lotnictwa, tym ostatnim w wypadku, jeśli wykonuje ono zadania na korzyść dywizji.

Jeśli nieprzyjacielowi udało się uprzedzić nas w rozwinięciu uderzenia zaś broni pancernej z marszu nie miało powodzenia, dowódca dywizji organizuje normalne natarcie wszystkimi posiadanymi siłami na wybranym kierunku. Natarcie takie rozpoczyna się zwykle po krótkim przygotowaniu.

W takim położeniu czołgi przydziela się pułkom i baonom celem wzmocnienia ich natarcia, które prowadzi się metodą natarcia doraźnie zorganizowanego.

I w tym wypadku, jeśli skrzydła nieprzyjaciela są otwarte dowódca dywizji może większą część broni pancernej przydzielonej dywizji użyć dla wykonania oskrzydlenia. Jeśli skrzydła nieprzyjaciela są oskonięte manewr na jego tyły można wykonać odwodem pancernym po przekamaniu przez piechotę i czołgi przedniego skraju obrony nieprzyjaciela.

5. Prowadzenie boju spotkaniowego.

A. Związanie boju spotkaniowego i walka straży przednich.

Bój spotkaniowy rozpoczyna się zwykle od działań lotnictwa, które jeszcze przed zetknięciem się wojsk naziemnych otrzymuje zadania zwalczania lotnictwa nieprzyjaciela i wykonuje uderzenia na kolumny marszowe nieprzyjaciela.

W pierwszej kolejności należy atakować lotnictwem te grupy lub kolumny nieprzyjaciela, które najbardziej zagrażają wykonaniu zadania. Lepiej unieszkodliwić mniejszą ilość sił nieprzyjaciela, ale gruntownie, niż rozprószyć wysiłki lotnictwa na wiele kolumn bez wyraźnego skutku. Wynik walki w powietrzu i walki środków przeciwlotniczych z lotnictwem nieprzyjaciela odbije się mocno na całym dalszym przebiegu działań dywizji. Udana działalność lotnictwa nieprzyjaciela mogą spowodować przedwczesne rozwinięcie sił i opóźnić wprowadzenie do walki głównych sił dywizji i na odwrót dobra osłona z powietrza marszu dywizji i skuteczne nakoty wspierającego lotnictwa na kolumny nieprzyjaciela stworzą pomyślne warunki do związania boju spotkaniowego i pobicia nieprzyjaciela częściami.

W dalszym rozwoju działań w miarę zbliżania do nieprzyjaciela wchodzi do walki organa rozpoznawcze i oddziały wydzielone.

Zadaniem rozpoznania powinno być ustalenie składu poszczególnych kolumn, gdzie maszerują główne siły, a zwłaszcza oddziały pancerne i zmechanizowane i wreszcie ustalenie czasu ich podejścia do określonych rubieży.

Zetknięcie się OW z nieprzyjacielem może nastąpić:

- w czasie ruchu do wyznaczonej rubieży;
- w czasie obrony powyższej rubieży:

Zadaniem OW jest utrzymanie nakazanej rubieży do czasu podejścia straży przedniej. Jeśli rubież ta została zajęta wcześniej przez nieprzyjaciela - OW naciera i zdobywa ją. Możliwe jest również, że OW z rozkazu dowódcy dywizji rozpocznie wycofywanie się w kierunku na straż przednią, stawiając opór na kolejnych liniach oporu.

Wcześniejsze przygotowanie korzystnych warunków związania boju spotkaniowego na osi marszu, oprócz działań OW, można osiągnąć przez zorganizowanie zasadzek. Ich zadaniem będzie przez nie-

spodziewane uderzenia dezorganizować ruch nieprzyjaciela, zmuszać do rozwijania się, wygrywając tym samym czas na organizację działań przez własne wojska.

Szpic^{czołowe}e /i boczne podchodząc do rubieży działań OW mogą wyjść na jedno z jego skrzydeł z myślą zabezpieczenia rozwinięcia i uderzenia straży przedniej na skrzydło nieprzyjaciela.

Straż przednia. Plan działania straży przednich na rubieżach rozwinięcia opracowuje się w czasie organizacji marszu. Od chwili rozpoczęcia walki przez szpice plan ten poprawia się i dostosowuje do konkretnego położenia.

Zadaniem straży przednich przy zetknięciu się z nieprzyjacielem jest, rozwijając się na szerokim froncie, natrzeć, zniszczyć jego czołowe oddziały ubezpieczające, uchwycić dogodną podstawę do rozwinięcia głównych sił, ściągnąć na siebie główne siły nieprzyjaciela i przez walkę rozpoznać główne zgrupowania nieprzyjaciela i jego skład.

Straż przednia nie powinna rezygnować z uderzenia na nieprzyjaciela nawet w wypadku, jeśli nieprzyjaciel uprzedził ją w rozwinięciu.

Niekiedy straży przedniej wypadnie wyrzec się natarcia i przejść do działań obronnych. Może to mieć miejsce jeśli:

- nieprzyjacielowi udało się uprzedzić nas w rozwinięciu i natrzeć przeważającymi siłami;
- teren będący przed nami, stwarza nieogodne warunki do rozwinięcia sił głównych.

W obu powyższych wypadkach zadaniem straży przedniej będzie zatrzymanie natarcia nieprzyjaciela;

Przy marszu dywizji dwoma lub trzema kolumnami straż przednie wszystkich kolumn wykonują swoje zadania, utrzymując między sobą łączność taktyczną. Powinny one, nie zapominając o wykonaniu swego głównego zadania, pomagać sobie nawzajem ogniem artylerii i uderzeniem części sił na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, który rozwinał swoje siły naprzeciw sąsiada.

Artylerię i moździerz straż przedniej rozwija się w takiej odległości od nieprzyjaciela, by można było wziąć pod ogień nieprzyjaciela, będącego w kolumnach marszowych.

Straż przednia powinna uderzać na nieprzyjaciela po najkrótszym kierunku. Każdy skomplikowany manewr utrudnia organizację walki i dowodzenie i pochłania czas, którego w warunkach boju spotkaniowego jest zawsze za mało.

Walka straż przedniej winna być wsparta ogniem całej artylerii kolumny. Artyleria i moździerz straż przedniej osłaniają rozwinięcie piechoty i jej wyjście na podstawy wyjściowe do natarcia, uprzedzając nieprzyjaciela w otwarciu ognia.

Dlatego też powinna ona nie licząc się z trudnościami początkowego położenia i nie czekając na zakończenie rozpoznania artyleryjskiego, szybko zająć stanowiska ogniowe i w ciągu 10 minut otworzyć ogień pojedynczymi bateriami do celów hamujących ruch piechoty.

Z chwilą rozpoczęcia rozwijania się straż przednich rozpoczyna się natychmiast rozwijać artyleria sił głównych, która początkowo działa na korzyść straż przedniej, równocześnie zaś zabezpiecza rozwijanie piechoty głównych sił. Rozwijanie artylerii straż przedniej powinno być przeprowadzane z uwzględnieniem przetrwania jej większości dla wsparcia głównych sił, wykonujących główne uderzenie. Należy przedsięwziąć środki celem scentralizowania dowodzenia artylerią.

Czołgi, przydzielone straż przedniej, wykorzystują się do rozbicia czołowych oddziałów ubezpieczających nieprzyjaciela i to albo w łączności ogniowej z piechotą, nacierając przed nią jako czołgi bezpośredniego wsparcia, albo bez takiej łączności, tj. wykonując uderzenie z innego kierunku.

Jeśli straż przednie uprzedzą nieprzyjaciela w rozwinięciu, równocześnie z nimi wprowadza się na głównym kierunku główną masę czołgów celem uderzenia na główne siły nieprzyjaciela i jego artylerię w czasie ich rozwijania się.

Niekiedy uderzenie czołgów wykorzystuje się dla wyrzucenia przy tej sposobności desantów czołgowych na skrzydło i tyły rozwijającego się nieprzyjaciela celem zniszczenia jego artylerii i zdeorganizowania rozwinięcia kolumn.

B. Rozwinięcie i działanie sił głównych w boju spotkaniowym.

Zwykle główne siły powinny być gotowe do rozwinięcia i wejścia do walki, skoro tylko straż przednia rozpocznie działania bojowe. Zadaniem oddziałów przy rozwijaniu się jest w możliwie najkrótszym czasie przejść z ugrupowania marszowego w bojowe i szybko osiągnąć rubież rozwinięcia w gotowości do uderzenia lub obrony. Współdziałanie rodzajów broni organizuje się w czasie ruchu za pomocą zarządzeń szczególnych. Rozwijanie do walki będzie się z zasady odbywało przy przeciwdziałaniu nieprzyjaciela, dlatego należy je zabezpieczyć przez odpowiednio zorganizowaną OPpanc, OPPL i ubezpieczenie przed zaskoczeniem ogniem i przenikaniem czołgów w rejon rozwinięcia.

Działania sił głównych zależą od wyniku działań straży przedniej i ogólnego położenia, jakie wytworzy się w momencie rozwinięcia. W tym czasie dowódca dywizji powinien posiadać podstawowe wiadomości o charakterze działań nieprzyjaciela i jego ugrupowaniu. Dlatego też w okresie walki straży przednich dowódca powinien określić sposób wprowadzenia do walki głównych sił dywizji. W zależności od stanu gotowości własnych oddziałów, nieprzyjaciela, otrzymanego zadania i czasu potrzebnego na rozwinięcie, główne siły można wprowadzić do walki dwoma sposobami:

- a/ kolejno, w miarę podchodzenia pułków na pole walki z ich wejściem do walki częściami, lub
- b/ równocześnie z uprzednim rozwinięciem wszystkich pułków na wybranej ogólnej linii.

Kolejne wprowadzenie do walki głównych sił stosuje się w wypadkach, gdy główne zgrupowanie nieprzyjaciela zostało związane przez pomyślnie działania straży przednich, gdy nieprzyjaciel jeszcze nie rozwinął się i nie może wykorzystać jeszcze wszystkich posiadanych środków ogniowych. W tych warunkach szybkie i zdecydowane działania zaczepne mogą doprowadzić do pobicia nawet przewa-

10
3/10

zającego nieprzyjaciela. Jednakże powyższy sposób rozwijania /kolejno/ jest związany z niebezpieczeństwem zaatakowania nas przez nieprzyjaciela częściami.

Sposób równoczesnego wprowadzenia do walki głównych sił może być zastosowany w warunkach, gdy działania straży przednich nie rokują szybkiego posunięcia się naprzód, lub gdy nieprzyjaciel uprzędkł nas w rozwinięciu i naciera już dużymi siłami. W tych warunkach celowiej jest związać jego siły na szerokim froncie strażami przednimi, siłami zaś głównymi zająć zawczasu podstawę do natarcia i wykonać silne uderzenie przy wsparciu całości artylerii, czołgów i lotnictwa, jeśli wspiera ono dywizję.

Przy wychodzeniu głównych sił na rubież rozwinięcia na straży przedniej ciąży zadanie zabezpieczenia tego działania przed nieprzyjacielem. Rubież rozwinięcia powinna być wybrana stosownie do położenia i wyznaczonego zadania, najkorzystniej wybierać ją na jednym ze skrzydeł straży przedniej.

Dowódca dywizji powinien właściwie wybrać sposób rozwinięcia sił głównych. Z jednej strony powinny one rozwinąć się szybko, z drugiej zaś nie powinny być zawczasem wciągnięte do walki z nieprzyjacielem, zanim nie wyjdą na rubież rozwinięcia, i gdy jeszcze nie zostało zorganizowane ich współdziałanie z artylerią i czołgami.

Wybór sposobu wejścia do walki stanowi pierwszą i podstawową część decyzji dowódcy dywizji w boju spotkaniowym.

We wszystkich wypadkach i sposobach rozwinięcia istota jego polega na szybkim jego wykonaniu.

Plan rozwinięcia zawiera:

- 1/ uchwycenie i zabezpieczenie rubieży rozwinięcia;
- 2/ decyzję co do ugrupowania bojowego;
- 3/ drogi domarszu i zabezpieczenie skrzydeł.

Za podstawę decyzji do rozwinięcia służy wybór kierunku głównego uderzenia.

Kierunek głównego uderzenia dywizji powinien być zgodny z ugrupowaniem kolumn marszowych, ugrupowanie zaś kolumn marszowych, ze swej strony przewiduje się w planie walki według rubieży możliwego spotkania z nieprzyjacielem.

Stawianie zadań w boju spotkaniowym ma cały szereg cech charakterystycznych, właściwych jedynie temu rodzajowi walki.

Chociaż te lub inne zgrupowania nieprzyjaciela pozostają celem działań, to jednak ciągle przesunięcia zgrupowań bojowych i marszowych nieprzyjaciela ^{zmuszają} przywiązywać zadania bojowe do ważnych przedmiotów terenowych i rubieży.

Brak na polu walki przygotowanych przeszkód i urządzeń obronnych stwarza duże możliwości głębokiego przeniknięcia w ugrupowanie nieprzyjaciela od pierwszego uderzenia.

Dzięki temu głębokość zadań oddziałów dywizji i pododdziałów, wchodzących w skład pułków może być znacznie większa w porównaniu z normalnymi przyjętymi w natarciu na stałą obronę nieprzyjaciela i sięgać - dla pułków 3-4 km i 2 km dla baonu.

Uderzenie głównych sił poprzedza silna nawała ogniowa całej artylerii, która w tym czasie powinna być scentralizowana i silny nalot lotnictwa.

Pułki piechoty śmiało nacierają na nieprzyjaciela, dążąc do wyjścia na jedno z jego skrzydeł.

W boju spotkaniowym dywizji przeciw kilku kolumnom nieprzyjaciela, oskrzydlenie powinno być zgrane z działaniami, zmierzającymi do odizolowania sąsiednich kolumn nieprzyjaciela. Dlatego też oskrzydlenie jednej z kolumn, wykonywane przez główne siły dywizji powinno być doprowadzone do końca tj. należy uchwycić i utrzymać ważne przedmioty terenowe i na skrzydle i tyłach nieprzyjaciela, zorganizować atakowany oddział oraz obezwładnić i zniszczyć jego środki ogniowe.

Na przeciwległym skrzydle należy niewielkimi siłami uchwycić i umocnić taki odcinek terenu, któryby uniemożliwił drugiej kolumnie przyjść z pomocą pierwszej.

Jeśli w czasie rozwinięcia nieprzyjaciel mimo wszystko zorganizuje silny i ciągły opór na skrzydle, wypadnie wykonać czołowe uderzenie celem przełamania oporu. Celem tego uderzenia jest uniemożliwić nieprzyjacielowi umocnienie się i rozdzielić jego siły na poszczególne zgrupowania. Dopiero po dokonaniu tego będzie możliwe działanie na powstałe skrzydła nieprzyjaciela.

11
371

W toku walki należy ogniem artylerii i moździerzy izolować nieprzyjaciela i nie dopuszczać do podchodzenia na pola walki dalszych rzutów marszowych lub jeszcze nie rozwiniętych kolumn.

W tym działaniu ogromną rolę odgrywa lotnictwo bombowe i szturmowe.

Skierowując oddziały i pododdziały do uderzenia na nieprzyjaciela stosownie do powziętej decyzji dowódca dywizji i dowódca pułków powinni czuwać nad utrzymaniem ciągłości dowodzenia w ramach nacierających jednostek i z wspierającymi rodzajami broni.

W żadnym innym rodzaju walki nie ma takich możliwości wykorzystania skutków początkowego uderzenia, jak w boju spotkaniowym, ponieważ siły i środki nieprzyjaciela nie wszystkie i nie wszędzie są gotowe do walki.

Każda nadarzająca się korzystna sytuacja powinna być wykorzystana do samodzielnego uderzenia czołgów i artylerii pancernej, w przerwy, jakie powstaną między oddziałami i kolumnami nieprzyjaciela na skutek **naszych** uderzeń.

Takie użycie czołgów i artylerii pancernej z posadzoną na nich piechotą powoduje rozbijanie ugrupowania marszowego nieprzyjaciela na części, ^{jego} obezwładnienie artylerii i dezorganizację jego dowodzenia.

W razie stwierdzenia prób nieprzyjaciela przejścia do zorganizowanej obrony należy śmiałym uderzeniem zniweczyć jego zamiary. Przy dalszym rozwijaniu powodzenia nieprzyjaciel może próbować wyprowadzić swoje siły spod uderzenia, rozpocząć wycofanie wycofanie lub przejść do obrony ruchomej. W takim położeniu należy w pierwszym rzędzie obezwładnić oddziały osłony stawiające opór, organizując równocześnie szybkimi oddziałami pościg równoległy.

Oddziały te powinny być dostatecznie silne; dla ich organizacji należy wykorzystywać samochody /dla przewozu ludzi i sprzętu/, czołgi i artylerię pancerną.

Nastanie nocy nie powinno przerywać lub opóźniać działań wojsk zmierzających do zniszczenia nieprzyjaciela.

W razie podejścia do odwodów nieprzyjaciela i rozwinięcia przezeń wielkiej ilości czołgów kontynuowanie natarcia może się stać nieopatrzny. W takich wypadkach dywizja powinna przejść do obrony na najbliższej, dogodnej linii terenowej, maldując o tym dowódcy korpusu. Głównym zadaniem dywizji będzie wówczas zatrzymać czołgi nieprzyjaciela i zadać im jak największe straty.

Pułki piechoty otrzymują odcinki obrony, przy czym piechota powinna ukryć się w fałdach terenu, w osiedlach, lasach, za wąwozami i odciąć ogniem piechotę zmotoryzowaną od czołgów. Artyleria i czołgi ogniem z miejsca prowadzą walkę z czołgami nieprzyjaciela. Lotnictwo wykonuje naloty na czołgi nieprzyjaciela. Przygotowany odwód środków saperских wykorzystuje się dla postawienia przeszkód przeciwczołgowych na drogach uderzenia czołgów. W ten sposób dywizja prowadzi walkę opóźniającą do czasu podejścia odwodów korpusnych i innych wielkich jednostek broni pancernej z ramienia armii.

C. Dowodzenie w hoju spotkaniowym.

Dowódca dywizji powinien zdecydować przed zetknięciem się z nieprzyjacielem, jak będzie prowadził walkę, wynik walki zależy od dowódcy i jego sztabu, organizującego walkę.

Opracowany sumiennie i twardo wprowadzamy w życie plan działania pozwoli na bezcelowe wprowadzanie oddziałów i pododdziałów do walki. Decyzja do walki narasta w umyśle dowódcy stopniowo:

- a/ jeszcze przed rozpoczęciem marszu układa się plan najkorzystniejszego ugrupowania marszowego;
- b/ pierwsze wiadomości o nieprzyjacielu pozwalają dowódcy dywizji określić rejon spotkania z nim;
- c/ oddziały wydzielone rozpoznają przez walkę siłę oddziałów ubezpieczających nieprzyjaciela i wygrywają czas na przegrupowanie własnych sił;
- d/ walka oddziałów ubezpieczających dostarcza wiadomości dla powzięcia ostatecznej decyzji do boju spotkaniowego.

Im wyższy dowódca, tym wcześniej powinien powziąć decyzję do boju spotkaniowego. Dowódca pobiera decyzję do boju spotkaniowego z chwilą zetknięcia się z nieprzyjacielem czołowych pododdziałów ubezpieczających. Winien on określić ostatecznie sposób rozwinięcia głównych sił dywizji, kierunek głównego uderzenia i kolejność znieszczenia poszczególnych kolumn nieprzyjaciela i w związku z tym postawić zadanie bojowe straży przedniej i siłom głównym.

Dowódca kolumny - powinien postawić zadanie do walki najpóźniej w chwili rozwijania się czołowych pododdziałów ubezpieczających kolumny. Jeśli w tym czasie straż przednia nie otrzymała nowego zadania, wówczas dowódca straży działa dalej na podstawie własnej inicjatywy, stosownie do położenia, poprzednio otrzymanego zadania i ogólnego zadania dywizji.

Dowódca dywizji, stawiając zadanie dowódcy straży przedniej, orientuje go w ogólnym zamiarze dywizji i wskazuje mu punkty i rubieże, które ma uchwycić i utrzymać. Oprócz tego dowódca straży przedniej powinien znać zadanie czołgów, i artylerii głównych sił dywizji oraz rubież i czas rozwinięcia głównych sił dywizji.

W decyzji do rozwinięcia głównych sił dowódca dywizji określa:

- rubież rozwinięcia;
- czas gotowości do natarcia;
- zadania bojowe dla oddziałów;
- środki wzmocnienia.

W boju spotkaniowym oddziały otrzymują zadania bliższe i dalsze. Zadania stawia się według linii terenowych zapewniających dobre warunki do dalszego prowadzenia walki.

Dowódca pułku maszerujący samodzielną kolumną otrzymawszy, z chwilą zawiązania walki, rozkaz od dowódcy dywizji, powinien określić cel działań pułku i ideę manewru, po czym stawia zadanie własnej straży przedniej, czołgom i artylerii odnośnie wsparcia natarcia pułku oraz wskazuje rubież rozwinięcia baonów i ich zadania.

W czasie walki dowódca dywizji znajduje się na PO skąd obserwuje przebieg walki i utrzymuje bezpośrednio łączność z dowódcami pułków piechoty, artylerii i czołgami.

"Każdy dowódca w boju spotkaniowym powinien śmiało pobierać samodzielne decyzje, nie czekając na wytyczne od wyższych przełożonych" RWBP cz.II.

Bój spotkaniowy wymaga szybkiego i giętkiego dowodzenia wojskami. Decyzję należy pobierać w porę i szybko doprowadzać je do oddziałów.

"Szybkie i jasne stawianie zadań osobiście przez dowódcę pułku i przez oficerów łącznikowych i natychmiastowe doreczanie ich wykonawcom jest podstawową formą dowodzenia" RWP cz.II. Twierdzenie powyższe w pełnej mierze stosuje się również do dowódcy dywizji.

W tym rodzaju walki przełożeni dowódcy powinni tak stawiać zadania, by nie krępować inicjatywy podwładnych.

Aby kierować walką, należy przewidywać. W zastosowaniu do boju spotkaniowego przewidywania polegają nie tylko na uniknięciu ryzyka, ale na tym, by nie przeoczyć korzystnych możliwości, które mogą zapewnić pomyślny wynik walki.

3. W N I O S K I.

Kończąc rozważania zagadnień dotyczących prowadzenie boju spotkaniowego należy podkreślić; że:

- 1/ Bój spotkaniowy jest najbardziej skomplikowanym rodzajem manewrowych działań wojsk. W związku z powyższym od dowódców i sztabów wymaga się dużych zdolności organizacyjnych, od wojsk zaś dużej ruchliwości, zwłaszcza w okresie zawiązywania boju spotkaniowego. Dowódców i sztaby wszystkich szczebli winny cechować zdolności do szybkiej orientacji w położeniu i zdolność przewidywania;
- 2/ Pomyślny wynik boju spotkaniowego zależy nie od ogólnej ilości wojsk, ale przede wszystkim od umiejętności ich celowego użycia. Wszelkie szablonowe decyzje i działania są w boju spotkaniowym szczególnie szkodliwe. W każdym oddzielnym wypadku dowódca powinien powziąć decyzję w wyniku oceny wszystkich elementów położenia i przesłanek dotyczących dalszego przebiegu walki.

- 3/ Wynik walki w dużej mierze zależy od wytrwałości wojsk i ich wartości moralnych. Oddziały wytrzymałe, doświadczone w prowadzeniu boju spotkaniowego i przepojone duchem zaczepnym i inicjatywą, będąc nawet w mniejszości, mogą osiągnąć powodzenie nad przeważającymi siłami nieprzyjaciela. Dowódcy i sztaby powinni przy tym przejawiać żelazną wolę i inicjatywę w realizowaniu nakazanych zadań.
- 4/ W boju spotkaniowym szczególnie doniosłego znaczenia nabiera rozpoznanie lotnicze i naziemne, które powinno dostarczyć dowódcy wszystkich potrzebnych wiadomości jeszcze przed rozpoczęciem boju spotkaniowego.
- 5/ W boju spotkaniowym ogromnego znaczenia nabiera czynnik czasu. Umiejscowienie czasu jest gwarancją prowadzenia. W boju spotkaniowym ten osiągnie sukces, kto wcześniej rozwinię artylerię i moździerz i pod ich osłoną wprowadzi do walki siły główne.
- 6/ Bój spotkaniowy będzie, w zasadzie, przebiegał w sytuacjach niejasnych, a niekiedy sprzecznych. Nie zwalnia to jednak dowódców i sztaby od powzięcia na czas decyzji. W boju spotkaniowym ze szczególną wyrazistością występuje ogólna zasada prowadzenia walki: nie ten jest winien, kto w niejasnym położeniu powziął niesłuszną decyzję, ale ten, kto oczekując na całkowite wyjaśnienie położenia, zachował się beczynnie i nie powziął żadnej decyzji.
- 7/ Planowanie boju spotkaniowego należy przeprowadzać już w okresie przygotowania marszu na podstawie przewidywań i obliczeń. Po zawiązaniu boju spotkaniowego do planu można będzie wnieść poprawki, których nie można było przewidzieć przed walką. W warunkach boju spotkaniowego nie ma czasu na uzgodnienie wszystkich zagadnień współdziałania, dlatego też należy je zorganizować przed walką i precyzować bezpośrednio po zawiązaniu walki. Dowódcy środków wzmocnienia powinni posuwać się w marszu razem z dowódcą, którego będą wspierali.

L I T E R A T U R A .

1. TRWBP cz.II.
2. RWP cz.II.
3. Sztaby w polu. Regulamin tymczasowy.
4. Vademecum taktyczno-techniczne.
5. Myśl Wojskowa zeszyt 1,2 z 1950r.
6. Wojennyj Wiestnik Nr.3 z 1947 r.
7. Wykład płk. KOMAROWA z 1945r. Woj.Akademia im.FRUNZE.
8. Konsultacje z szefami Katedr.

Odbito 90 egz.

/na 25 matr. 1 egz.na 13 ark/.
Egz.Nr. 1 - 2 Sztab Gen.Oddział III i XI.
Egz.Nr. 3 - WAT
Egz.Nr. 4 - 5 Archiwum
Egz.Nr. 6 -90 Biblioteka Tajna
Wykonał: mjr,WOŁOSZCZUK
Druk CH.T.Nr.ks.1290/Wyszk.
Dnia 12.06.1951r.

